

Ένας Φιλέλληνας Λόρδος Ύπατος Αρμοστής του Ιονίου Κράτους, επιμελώς αγνοημένος: **George Nugent-Grenville, 2nd Baron Nugent of Carlanstown, GCMG**.

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί περίληψη των κύριων σημείων της πολυσέλιδης, εμπειριστατωμένης ιστορικής μελέτης του Δρος Ν. Κουρκουμέλη για τον George Nugent και την φιλελληνική του στάση στο διάστημα της θητείας του ως Λόρδου Υπάτου Αρμοστή των Ιονίων Νήσων, επιλεγμένα αποσπάσματα τη οποίας παρουσίασε ο ίδιος ως ομιλητής κατά την εκδήλωση της 26^{ης} Μαΐου 2024.

Ο George Nugent-Grenville γεννήθηκε το 1788 στο Δουβλίνο και πέθανε το 1850 στο Buckinghamshire. Σπούδασε Νομικά στο Κολλέγιο Brasenose της Οξφόρδης. Την περίοδο 1810 ως 1850 διετέλεσε βουλευτής των Ουίγων (Ριζοσπαστών) για την κομητεία του Buckinghamshire και αργότερα του Aylesbury. Το 1830 υπηρέτησε ως ένας των Λόρδων του Υπουργείου Οικονομικών αλλά παραιτήθηκε το 1832 για να αναλάβει Λόρδος Ύπατος Αρμοστής των Ιονίων Νήσων, θέση που διατήρησε ως το 1835 οπότε παραιτήθηκε με την επάνοδο στην εξουσία των Tories (Συντηρητικών), θεωρώντας την διοίκησή του μη συμβατή με την κυβερνητική πολιτική.

Ως μέλος της Βουλής των Λόρδων υποστήριζε την «Πράξη της μεγάλης μεταρρύθμισης του 1832, με την οποίαν άλλαξε το βρετανικό εκλογικό σύστημα με την απόδοση του δικαιώματος ψήφου στους άνδρες της μεσαίας τάξης, ενώ υποστήριζε αλλαγές και στον σωφρονιστικό κώδικα.

Ήρθε λόγιος και συγγραφέας, με διάφορες φιλελεύθερου περιεχομένου δημοσιεύσεις για πολιτικά, κοινωνικά και εκκλησιαστικά θέματα.

Οι Επτανήσιοι μετά την αυταρχική διοίκηση των δυο προηγούμενων αρμοστών Μαίτλαντ¹ και Άνταμ², είχαν εναποθέσει πολλές ελπίδες για αλλαγές στον νέο Λόρδο Ύπατο Αρμοστή, που η φήμη του τον ανέφερε ως φιλελεύθερο, φιλόανθρωπο και αυθύπαυτο καλλιεργημένο. Η δίγλωσση (ελληνικά και ιταλικά) Προκήρυξή του, που δημοσιεύθηκε την επομένη στην κυβερνητική εφημερίδα και κυκλοφόρησε και σε μονόφυλλο, δημιούργησε κλίμα έντονης αισιοδοξίας για την αποκατάσταση των θεσμών, που παρά την ιδρυτική συνθήκη της 5^{ης} Νοεμβρίου 1815 ν.η. είχαν διαταραχθεί από την αρχή της λειτουργίας του προστατευόμενου κράτους³:

Παρατίθενται ορισμένα χαρακτηριστικά αποσπάσματα:

...Το να καλλιεργήται εθνικόν φρόνημα ανεξαρτησίας δεν είναι διόλου ασυμβίβαστον με το χρέος της ευγνωμοσύνης και της απεινής αφοσιώσεως της χρεωστούμενης εις την εκ μέρους δυνατού Κράτους παρεχομένην προστασίαν, ούτε είναι ασυμβίβαστον με τας αδιαλύτους σχέσεις, οποίαι πρέπει να διατηρώνται και τας οποίας θα είναι διά παντός χρέος μου να μου διατηρήσω απαραβιάστους και αμεταβλήτους μεταξύ όλων και εκάστης Νήσου του Ενωμένου τούτου Κράτους και της Προστάτιδος Κυβερνήσεως της Μεγάλης Βρεταννίας. Η ιστορία σας ενθυμίζει τας δυστυχίας σας, και ενθυμίζει επίσης ότι υπαίτη αιτίαι επήγαζαν από τα ελαττώματα των προστατών σας. Όλα σας τα σφάλματα ανήκουν εις αυτούς, όλα αι αρεταί σας εστάθησαν και είναι καθαυτό εδικαί σας....»

Η επικρατούσα θρησκεία του λαού πρέπει υπέρ πάντων να σεβάζεται, κι κανείς δεν θα δείξει προς αυτήν μεγαλύτερον σέβας, εγώ εγώ ο ίδιος. Αλλ' εις παν είδος λατρείας του Θεού χρεωστέεται σέβας και εντελής ελευθερία...» ...

Τοιούτοτρόπως με την βοήθειαν της Γερουσίας και όλου του λαού επιθυμώ να εκπληρώσω τα χρέη μου. ...»...

Εγώ τας περιμένω από εσάς, υπαγορευμένα από εκείνο το αίσθημα, με το οποίον τα μόνα ευυπόληπτα υποκείμενα ημπορούν να τας δώσουν ειλικρινώς. Επειδή ειλικρινώς εγώ θα υποστηρίζω τα συμφέροντά των και θα θεραπεύσω τας ζημίας των....».

¹ Lt Gen. Sir Thomas Maitland GCB, GCMG, KCH, 1760-1824.

² Lt Gen. Sir Frederick Adam, GCB, GCMG, 1781-1853.

³ Εφημερίς-Gazzetta, ο.π, σ. 7-9.

ὕνεπις με τις δηλώσεις του ο Νιούτζεντ καθιέρωσε τις συναντήσεις του με τους πολίτες σε εβδομαδιαία βάση κάθε Δευτέρα και Σάββατο⁴, δημιουργώντας ένα νέο κλίμα στις σχέσεις Προστασίας και προστατευομένων. Εμπνευσμένος από το παράδειγμα ακολούθησε και ο Πρόεδρος της Γερουσίας⁵. Οι Επτανήσιοι ανταποκρίθηκαν στην καλή θέληση του Αρμοστή με ενθουσιασμό, που μέχρι τότε δεν είχε εκφραστεί σε καμιά περίπτωση, τιμώντας το αξίωμα και την προσωπικότητα που το ατείχε⁶.

Ὅπως χαρακτηριστικά ανέφερε ανταπόκριση της Κρατικής Εφημερίδας από την Ζάκυνθο: «...Ποτέ δημόσιον έγγραφον δεν κινήγειν εις τας ψυχάς τούτων των εγκατοίκων τόσην χαράν και τόσον χρηστάς ελπίδας, ὅσον η Προκήρυξις της ειρημένης Αυτοῦ Εξοχότητος...»⁷. Μεπαρόμοιου χαρακτήρα εκδηλώσεις χαράς και οι υπόλοιπες ομόσπονδες διοικήσεις των νησιών διατύπωσαν την συμμετοχή τους σε αυτή την πρωτόγνωρη πολιτική κατάσταση⁸.

Στις 11 Ιανουαρίου 1833 η Ιόνιος Γερουσία παρέλαβε επιστολή του Αρμοστή με την οποία της πρότεινε την ανάκληση της Πράξεως «αιφυγίας» και την απονομή αμνηστίας στους Επτανήσιους αγωνιστές της Επανάστασης του 1821⁹ και την επομένη κινήθηκε και δημοσίευσε την σχετική Πράξη με την οποία αμνήστευε τους εξορισμένους και έπαυε την παρεπόμενη ποινή αμνηστίας των περιουσιών των περιουσιών τους.

ψηλότατε

Εφημερίς-Gazzetta, αρ. 102 της 26^{ης} Νοεμβρίου/ 8^{ης} Δεκεμβρίου 1832, σ. 8: «Σήμερον η Αυτού Εξοχότης ο Λόρδος Μέγας Αρμοστής Εντιμότατος ΛΟΡΔ ΝΟΥΤΤΕΝΤ έδωσεν τας ώρας 11 π.μ. υποδοχήν εις το Παλάτιον του Αγ. Μιχαήλ και Αγ. Γεωργίου. Ο καιρός ατ' ευτυχίαν ήτο καλός και η συρροή των υποκειμένων οπου επήγαν να προσφέρουν εις την Α.Ε. τας τους προθύμους αυτών εβασμούς ήτον, παρά κάθε άλλην περίστασιν, καθ' υπερβολήν υπεράριθμος και διήρκησεν υπέρ τας 3 ώρας. Τα ειρημένα υποκείμενα περνώντας το οίκημα του Θρόνου εισήρχοντο εις το Δωμάτιον της επισκέψεως διά να κάμουν τον προσήκοντα χαιρετισμόν και εις την Λαϊδην Νούγγεντ, ητις εκάθητο εκεί με τας δυο κυρίας Πούλεττ...».

Στις 20 Δεκεμβρίου 1833, έγινε η σχετική ανακοίνωση, *Εφημερίς-Gazzetta*, αρ. 156 της 9/21 Δεκεμβρίου 1833, σ.4.

Εφημερίς-Gazzetta, αρ. 103 της 3^{ης}/15^{ης} Δεκεμβρίου 1831 σ. 9. «Αφού ετελείωσεν η υποδοχή την οποίαν η Αυτού Εξοχότης ο [λόρδος] Μ[έγας] Α[ρμωστής] έδωσεν το περασμένον Σάββατον, ήτις ως αναφέραμεν εις το προηγούμενον φύλλον της Εφημερίδος τας εστάθη τα μέγιστα πολυάριθμος, οι πολίται εμπνευσμένοι από τον θερμότερον ενθουσιασμόν, υπέρ του λαμπρού τούτου υποκειμένου, δια τας ήδη γνωστάς εκφράσεις του, αι οποίαι προμηνούν την μελετωμένην παρ' αυτού διεύθυνσιν των υποθέσεων τούτου του Κράτους, δια τους ευγενικούς και αξιέραστους ενταυτώ τρόπους του, και δια τας ελπίδας οποίας ενσπείρει εις τα στήθη του αθηνός η μεγαλοφυΐα και ευθύτης των αρχών του, ηθέλησαν να δείξουν αυτά τα αισθήματά των με όλον το ξεθύμασμα που η περίστασις απαιτούσε και ο καιρός εσυγχωρούσε. Επειτα από τα διάφορα συναθροίσματα του λαού υπό το εξώστυγον του Παλατίου ο οποίος έκαμε να αντηχή η ατμόσφαιρα από τας δια τον Λορδ Νουγεντζητωκραυγίας και άλλας ενδείξεις χαράς, το αυτό εσπέρας όλη η πόλις εφωτίσθη δια μιας χωρίς την παραμικράν προμελέτην. Πλήθος πολιτών μεταξύ των οποίων ευρίσκοντο πολλοί συνήγοροι και υμνοποιοί, επήγαν εις το παλάτι με αναμμένας λαμπάδας, και φωναίς χαράς αντιβούσαν πανταχόθεν. Ο Λορδ και η Λαϊδη Νούγγεντεπαρρησιάζθησαν εις το εξώστυγον δια να τους ευχαριστήσουν και να τους αποχαιρετίσουν, το πλήθος όμως δεν ηθέλησεν να αναχωρήσει εωσού επέτυχεν το ποθούμενον, δηλαδή να συνοδεύσει την Αυτού Εξοχότητα εις το θέατρον, και με την αυτήν τάξιν και τον αυτόν ενθουσιασμόν να τον ξαναφέρει στο Παλάτι από το θέατρον αφού ετελείωσε το δράμα. Η Αυτού Εξοχότης καθ' όλον το διάστημα οπου ευρίσκετο εν τω μέσω αυτής της συνοδείας των πολιτών, επροπατούσεν ασκεπής, σεβόμενος τοιουτοτρόπως το έσθημα της γενικής αγαλλιάσεως τόσον δυνατά και ομόφωνα εκφρασμένον. Μεταξύ της γενικής φωτοχυσίας ήτον αξιοσημείωτος η έσχη των ευγενών εις την οδόν των Υδάτων, η οποία ήτον με πολλή χάριν στολισμένη. Τρία από τα κατά την Σπιανάδα παράθυρά της παράστεναν διαφανείας εις τας οποίας ηταν γραμμένα αι ουσιωδέστεραι περίοδοι της προκηρύξεως της Αυτού Εξοχότητος, περίοδοι οι οποίαι δια παντός, θα μείνουν ανεξάλειπτοι από την μνήμην του Ίονος Πολίτου. Ένας μουσικός σύνδεσμος μέσα εις την κρημένην Λέσχην έκαμεν ζωηροτέραν την γενικήν ευθυμίαν. Εις αυτήν την περίστασιν ετυπώθησαν και διεμοιράσθησαν ποιήσεις τινές εις την Γραικικήν γλώσσαν.

Εφημερίς-Gazzetta, αρ. 104 της 10^{ης}/ 24^{ης} Δεκεμβρίου 1832, σ. 7.

Εφημερίς-Gazzetta, αρ. 106 της 24^{ης} Δεκεμβρίου 1832/ 5^{ης} Ιανουαρίου 1832, σ.7. Αρ. 110 της 21^{ης} Ιανουαρίου/ 2ας Φεβρουαρίου 1833, σ. 3.

Εφημερίς-Gazzetta, αρ. 107 της 31^{ης} Δεκεμβρίου 1832/ 12^{ης} Ιανουαρίου 1833, σ. 6-7. Attiemanati dal Terzo Parlamentodegli Stati Uniti delle Isole Joniesotto la Costituzione del 1817 durante la sua [...] Corfu Nella Stamperia del Governo [...], Πράξις της Κυβερνήσεως αρ.

αμβάνω την τιμήν να προσκαλέσω την προσοχήν σας εις την Προκήρυξιν της Ιονικής κυβερνήσεως ημερολογημένης τας 18
ουλίου 1821, δια της οποίας εξωρίσθησαν τα επτά ακόλουθα υποκείμενα, Κωνσταντίνος Μεταξάς, Ι. Φωκάς, Ανδρέας
Μεταξάς, Ευαγγέλης Μεταξάς, Διονύσιος Σεμπρικός, Παναγιώτης Στρούσας και Μιχαήλ Κουτουφάς, και των οποίων
δημιούθησαν τα αγαθά, διότι είχαν λάβει μέρος εις τον αγώνα οπού τότε υπήρχε μεταξύ των Ελλήνων και της Πόρτας.

εν αμφιβάλλω ΥΨΗΛΟΤΑΤΕ ότι η πολυχρόνιος αυτή εξορία κατά την γνώμην σας και κατ' εκείνην όλων των συμπολιτών
ας αντεποκρίθη αποχρώντως εις τον σκοπόν οπού την κατέστησαν αναγκαίαν. Αυτή η πεποίθησις με περεκίνησεν να
αυτοποβάλω εις την σκέψιν της ΥΨΗΛΟΤΗΤΟΣ σας και της Εκλαμπροτάτης Βουλής¹⁰ την χρείαν και την αρμοδιότητα του να
ανακαλεσθούν με Πράξιναμνηστειάς τα ειρημένα υποκείμενα εις την Πατρίδα των και να τους επιστραφούν όσα αγαθά των
εν απέρασαν εις χέρια ιδιαιτέρων υποκειμένων.

χω την τιμήν να ημαι
ής Υμετέρας ΥΨΗΛΟΤΗΤΟΣ
υπειθέστατος Δούλος
(οπ.) ΝΟΥΓΕΝΤ»

ην επομένη ακολούθησε η θετική αντίδραση της Γερουσίας:

Κορφοί 12 Ιανουαρίου 1833 ε.ν.

ΜΙΛΟΡΑ

Η Πράξις της Ιονικής ουδετερότητος εις τον καιρόν του Ελληνικού Πολέμου προήλθεν από την Πολιτικήν θέσιν την οποίαν εις
κείνην την περίστασιν ανεδέχθη η Προστατεύουσα τούτο το Κράτος Αυλή.

τα αυστηρά μέτρα οπού προήγαγεν αυτή η Πράξις κατά των παραβατών των διατάξεών της, ήτο μια συνέπεια της
δημοσιεύσεώς της και του πνεύματος που την υπαγόρευσεν.

Η ΒΟΥΛΗ αισθάνεται υπέρμετρονευχαρίστησιν ακυρώνοντάς την, και παρακαλεί με το μέσον μου την Υμετέραν Εξοχότητα να
αρχή τας εξόχους και σεβαστάς ευχαριστήσεις της διότι επιταχύνετε με την Διακοίνωσιν των 11 του τρέχοντος, με την οποίαν
ε τιμήσατε, μίαν απόφασιν πολλά σύμφωνον με τας αρχάς οπού πρεσβεύετε.

χω την τιμήν να ημαι της Υμετέρας Εξοχότητος ΜΙΛΟΡΑ

υπειθέστατος, Ευπειθέστατος δούλος

ΘΕΟΤΟΚΗΣ»

το μεταξύ συνέβησαν και άλλα γεγονότα που αύξησαν την δημοτικότητα του Νιούτζεντ. Την Παρασκευή 6/18 Ιανουαρίου
1833, όπως είχε αναγγελθεί, κατέπλευσαν στην Κέρκυρα η φρεγάτα Μαγαδασκάρη στην οποία επέβαινε ο
εοεκληγμένος βασιλεύς της Ελλάδος Όθων με τα μέλη της Αντιβασιλείας και τους απεσταλμένους των Ελλήνων Ανδρέα
Μιαούλη, Κώστα Κ. Μπότσαρη και Δημήτριο Κολιόπουλο (Πλαπούτα). Σταδιακά συγκεντρώθηκε στο λιμάνι στόλος 36 πλοίων
που μετέφερε το βαρνακικό στρατιωτικό σώμα, που θα συγκροτούσε τον πυρήνα του νέου ελληνικού βασιλικού τακτικού
στρατού¹¹. Οι φιλοφρονήσεις του Νιούτζεντ στον Έλληνα βασιλέα κατά την διαμονή του μέχρι και την αναχώρησή του την
10/22 Ιανουαρίου 1833, ενθουσίασαν και πάλι τους Ιονίους με την λεπτότητα και τον σεβασμό που εκτέθηκαν.

Οι πρωτοβουλίες όμως δεν περιορίστηκαν σε αυτά. Στις 14/26 Ιανουαρίου 1833 η Γερουσία παρέλαβε επιστολή του Αρμοστή,
ε την οποία πρότεινε την σύσταση επιτροπής που θα διευκόλυνε και θα ενθάρρυνε την δημοσίευση «φιλολογικών
συγγραμμάτων»¹². Κατόπιν αυτών η Γερουσία συνέστησε επιτροπή με τους: «Α. Κόνδαρη, Γ. Φορέστην, Δρα Ι. Γεννατάν,

Για την χρήση των όρων Βουλή-Γερουσία-Νομοθετική Συνέλευση βλ. Νικόλαος Κ. Κουρκουμέλης, «Πολιτική και κοινωνική
ανάπτυξη της Ιονίου Γερουσίας» Βουλή των Ελλήνων-Ακαδημία Αθηνών, Πρακτικά επιστημονικού συνεδρίου: Η Ένωση της
Ελλάδας, 1864 - 2004, τ. Α', Ιστορία, σ. 167-182.

Εφημερίς-Gazzetta, αρ. 108 της 7^{ης}/19^{ης} Ιανουαρίου 1833, σ. 6-7. Αρ. 109 της 14^{ης}/26^{ης} Ιανουαρίου 1833, σ. 3-4.

Εφημερίς-Gazzetta, αρ. 111 της 28^{ης} Ιανουαρίου/ 9^{ης} Φεβρουαρίου 1833, σ. 4: «...Ιδών τας δυσκολίας υπό τας οποίας ευρίσκεται η
Ελλάς, όπως και η αυτών δημοσίευσις εις το Κράτος τούτο, εξαιρέτως καθόσον αφορά τα μεγάλα έξοδα οπού
απαιτούν οι καταγινόμενοι με την έκδοσιν τούτων, σπεύδω να συστήσω εις την Εκλαμπροτάτην Βουλήν, να λάβη υπό την
προστασίαν της την αρμοδιότητα του να διωρίση μίαν Επιτροπήν συνθεμένην από άνδρας βίου και χαράκτηρος φιλολογικού, επί σκοπώ
να ετοιμάση μίαν γενικήν αναφοράν περί αυτού του υποκειμένου αποβλέπουσα να ευκολύνη και να ενθαρρύνη την δημοσίευσιν
φιλολογικών συγγραμμάτων εις το Κράτος τούτο συμμορφουμένη προς τα προβλέψεις του 4 του Αρθρου 7 Τμήματος του
Κοινοτύπου ΝΟΥΓΕΝΤ. Προς την ΑΥ τον Πρόεδρον της Βουλής.

ρα Κ. Ασώπιον, Ιεροδιάκονον Ν. Βάμβαν, Π. Πετρίδην, Δρα Γ. Ιωαννίδην» και στις 6/18 Φεβρουαρίου εξέδωσε Πράξη με την οποία καθόριζε τις αρμοδιότητές της. Αυτή, ουσιαστικά, συνιστά την πρώτη παρέμβαση του Αρμοστή στα εκπαιδευτικά του πράτους¹³.

Με την απόφαση της Ιονίου Βουλής της 6ης Φεβρουαρίου 1833, την οποία προσυπογράφει ο Αρμοστής, ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, «επ' ωφελεία της Δημοσίας Εκπαιδύσεως», θέματα ενίσχυσης των εκδόσεων φιλολογικών πονημάτων, ελεύθερης διατύπωσης γνώμης επί των δημοσίων υπό ορισμένους όρους διαφύλαξης από προσβολές κατά της θρησκείας της ηθικής και της κοινωνικής τάξης, και την έκδοση μιας Ελληνικής, ενημερωτικής για την πορεία των κοινών εφημερίδος, καθώς και την σύσταση Τυπογραφίας προς διευκόλυνση διάδοσης των ανωτέρω «εις ωφέλειαν της δημοσίας αγωγής».

Τα αρχαιολογικά ευρήματα που βρέθηκαν κατά την διάρκεια εκτέλεσης στρατιωτικών έργων στο νησί Βίδο, οδήγησαν τον Αρμοστή στην πρόταση προς την Γερουσία ίδρυσης Αρχαιολογικού Μουσείου. Αυτή συνέστησε επιτροπή την οποία αποτέλεσαν οι: Ιωάννης Κρόφορντ, Στάμος Γαγκάδης, Ανδρέας Μουστοζύδης και Παύλος Προσαλέντης και στη συνέχεια εξέδωσε την σχετική ιδρυτική πράξη.

Στις 18 Φεβρουαρίου 1833 ν.η. ο Νιούτζεντεπέβαλε στην Γερουσία (που κωλυσιεργούσε να απαντήσει στην πρότασή του της 15^{ης}/17^{ης} Δεκεμβρίου 1832), την έκδοση απόφασης με την οποία «το οσπήτιον του Αγίου Παντελεήμονος» (θερινή κατοικία των αρμοστών που είχε κατασκευασθεί επί Άνταμ, σήμερα γνωστή ως MonRepos), παραχωρείτογια την στέγαση του σπουδαστηρίου. Οι σπουδαστές θα είχαν την ευχέρεια να χρησιμοποιούν εκτός των κτιρίων και τον ναό του Σωτήρα, ενώ με τα βιβλία της πανεπιστημιακής βιβλιοθήκης θα δημιουργείτο ειδική βιβλιοθήκη σύμφωνη με τις σπουδές και τα αρμόζοντα ενδιαφέροντά τους. Μέρος του μεγάλου κτήματος το Πανεπιστήμιο θα το χρησιμοποιούσε για την δημιουργία βοτανικού κήπου¹⁴. Στους σχεδιασμούς του Νιούτζεντ ήταν η δημιουργία εκεί πανεπιστημιακού campus με την μεταφορά των πανεπιστημιακών σχολών από το Παλαιό Φρούριο και την κατασκευή οικημάτων για τους καθηγητές και τους σπουδαστές. Το κτήριο της Ακαδημίας θα χρησιμοποιείτο ως κατοικία του στρατιωτικού διοικητή των νησιών. Το σχέδιο μετακίνησης, που τότε φάνταζε δαπανηρό και περιττό, στα τέλη του 1838 το Πανεπιστήμιο αναγκάστηκε να το δεχθεί, να εκκενώσει το κτήριο του Παλαιού Φρουρίου και να μετεγκατασταθεί στους παλαιούς στρατώνες Πασχαλίγου της πόλης Ραϊμόντο.

Οι προτάσεις του Αρμοστή για την παραχώρηση της έπαυλης, δεν έβρισκαν σύμφωνη την αγγλοϊόνια υπαλληλία, που θεωρούσε ότι αυτό θα μείωνε το κύρος του θεσμού της Προστασίας, και ως επιχείρημα πρόβαλε μέχρι και την ανθυγιεινότητα του τόπου! Γι' αυτό ο Νιούτζεντ αντιπρότεινε την λειτουργία εκεί της Σχολής των Ωραίων Τεχνών και του Αρχαιολογικού Μουσείου ως τμήματός της, παράλληλα με την δημιουργία του Βοτανικού κήπου¹⁵.

Στην ομιλία του τις 6/18 Μαρτίου 1833 στη Νομοθετική Συνέλευση (Assemblea Legislativa) η οποία έγινε στα Ιταλικά, ο Νιούτζεντ εξέφρασε την ελπίδα ότι «... πριν τελειώσει ο καιρός των σχέσεων οπου ήρχισαν μεταξύ μας, θα δυνηθώ κατά το Πολίτευμα, και κατά την επιθυμίαν μου, να σας διευθύνω τον λόγον εις την καθαυτό σας γλώσσαν: την γλώσσαν ενός λαού αυτογνώμου και ελληνικού. Το Τέταρτον άρθρον του Α' κεφαλαίου του Πολιτεύματός Σας λέγει: Η Επικρατούσα εις ταύτας τας γλώσσας είναι η Νεοελληνική: και δια τούτο ομολογείται εδώ, ως υποκείμενον ουσιωδέστατον, ότι η Εθνική Γλώσσα πρέπει να κατασταθῆ το ογληγορώτερον εκείνη μόνη, εις την οποίαν πρέπει να γράφονται όλαί της Διοικήσεως αι Πράξεις, όλαί αι Κρισολογίαι, και εν συντόμω να ήναι η μόνη αποδεκτή Γλώσσα εις όλας τας Δημοσίους υπηρεσίας αυτών των Νήσων. Ένα Σύνταγμα Ευγενέστατοι Κύριοι, αφού άπαξ συστηθή, καταστένεται υπόσχεσις προς τον λαόν....

Η αυστηρή δημοσιονομική πολιτική και τα μέτρα στήριξης της γεωργίας και της τοπικής βιομηχανίας, που επέβαλε ο Νιούτζεντ, σύντομα απέδωσαν καρπούς. Στο λόγο του στην Νομοθετική Συνέλευση (Parlamento) για την λήξη της βουλευτικής

Εφημερίς-Gazzetta, αρ. 111 της 28^{ης} Ιανουαρίου/ 9^{ης} Φεβρουαρίου 1833, σ. 5. Attiemanati dal Terzo Parlamento degli Stati Uniti delle Isole Joniesotto la Costituzione del 1817 durante la sua [...]Corfu Nella Stamperia del Governo[...].

Νίκος Κ. Κουρκουμέλης, «Βοτανικοί κήποι στην Κέρκυρα», *Πρίγκηψ φον Πόκλερ-Μούσκαου, Ιόνιο 1836* (Άγγλοι «προστάτες»-Γερμανοί τουρίστες), εισαγωγή σχόλια Νίκια Λούντζη, Οι Φίλοι του Μουσείου Σολωμού και επιφανών Ζακυνθίων, Αθήνα 2011, σ. 155-210.

Εφημερίς-Gazzetta αρ. 148 της 14^{ης} /26^{ης} Οκτωβρίου 1833, σ. 6.

επιόδου, ανακοίνωσε ότι το δημόσιο ταμείο είχε «...ένα περίσσειμα Λιρών Στερλινών εννενήντα τριών χιλιάδων και τετρακοσίων τριάντα πέντε, μέρος του οποίου [...] θα διαμοιρασθή κατά τας διαφόρους Νήσους εις εμπύχωσιν της ποναρκωμένης βιομηχανίας.....

τις 25 Μαΐου 1833 το Τέταρτο Κοινοβούλιο (Parlamento), επιδεικνύοντας τις φιλόνηρες αντιλήψεις που είχε επικαλεσθεί ο Αρμοστής, ψήφισε με την Πράξη Α' νέο κανονισμό για τις φυλακές του Κράτους και με την Πράξη ΑΑ' νέες διατάξεις για τις ποινικές ποσότητες που απαιτούνται για να επιβληθεί ως παρεπόμενη ποινή η στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων..

τις 31 Ιουλίου 1833 π.η. η Γερουσία δημοσίευσε απόφασή της με την οποία διευθετούσε την εκλογή Μητροπολιτών, Αρχιεπισκόπων και Επισκόπων της επικρατούσας θρησκείας. Η απόφαση πρωτοχρησιμοποιήθηκε κατά την εκλογή για τον μητροπολιτικό θρόνο της Κέρκυρας στις 7 Σεπτεμβρίου π.η., με την οποία ανεδείχθη ο Χρυσάνθος Μασσέλος.

Νικόλαος Κ. Κουρκουμέλης, KCH, KCF, GCSP, GCLJ-J.
Υποστράτηγος εα, Διδάκτωρ Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Τακτικό Μέλος της Ιονικής Ακαδημίας (1808).

Nikolaos K. Kourkoumelis, KCH, KCF, GCSP, GCLJ-J.
Maj. Gen. (ret), PhD (Hist) University of Ioannina
Member of The Ionian Academy (1808) -
